

PEDAGOGIZAREA PĂRINȚILOR ÎN VEDEREA EDUCĂRII COPIILOR CU CERINȚE
EDUCAȚIONALE SPECIALE

*Tatiana GÎNJU, lector universitar,
Universitatea de Stat „Alec Russo”, Bălți, Republica Moldova*

Summary: *The article sets off more forms of collaboration between school and family, that contributes to the parents' pedagogical learning, viewing a correct education for children with special requirements. Through these forms of collaboration can be enumerated the following: the individual consultations and group consultations for the parents, visits in the family, meetings with parents, lectureships with parents etc.*

„Eu sunt copilul. Tu ții în mână destinul meu. Tu determini, în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.”

Child`s Appeal

Educația este o activitate complexă care se realizează printr-un șir de acțiuni exercitate în mod conștient, sistematic și organizat în vederea transformării celui supus educării într-o personalitate activă și creatoare. Pentru o bună dezvoltare, copilul are nevoie de grijă și suport continuu, acest lucru fiind în responsabilitatea atât a părinților, cât și a cadrelor didactice.

A fi părinte este o provocare, o misiune care necesită o pregătire sistematică, demonstrând voință, perseverență, dragoste, și nu în ultimul rând învățare permanentă. Ei sunt primii învățători ai copilului, educându-le și formându-le valori morale, culturale, religioase, patriotice, asigură copiilor norme de comportament, socializare, independență, spiritul de inițiativă etc. Din acest motiv părinții au nevoie de a-și forma un șir de competențe și abilități, asigurând copilului o educație bună și corectă. În acest context, **pedagogizarea părinților** devine o necesitate de mare importanță.

Studiile actuale pun în evidență importanța familiei asupra dezvoltării și educării copilului în special a celor cu cerințe educaționale speciale. **Cerințe educaționale speciale (CES)** înseamnă nevoi educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației și adaptate particularităților individuale sau caracteristicilor unei sau altei deficiențe sau dificultăți de învățare. Conceptul de cerințe educaționale speciale (CES) urmărește depășirea tradițională a separării copiilor în diferite categorii printr-o abordare **non-categorială a tuturor copiilor** [apud 9].

În opinia noastră, părinții nu trebuie să se ocupe doar de satisfacerea nevoilor ca: hrană, îmbrăcăminte, locuință, dar pe lângă nevoile materiale copilul cu cerințe

educaționale specialeare nevoie și de o comunicare afectivă, dragoste, atenție, învățare etc.

Prin **educarea părinților** se are în vedere acțiunile îndreptate spre exersarea funcției educative și spre dezvoltarea unor practici eficiente de comunicare și interacționare în familie [7,10].b Aceste acțiuni conduc la:

- formarea unor abilități de comunicare cu copilul;
- cunoașterea propriului copil;
- înțelegerea comportamentului copilului;
- cunoașterea etapelor dezvoltării în timp a copilului;
- procesul de educație a copilului etc.

Suntem ferm convinși de faptul că **educând părinții** se va realiza și o schimbare în mentalitatea lor despre copilul cu nevoi speciale. Părinții trebuie educați în vederea acceptării oricărui copil, indiferent de vîrstă, rasă, dezvoltare fizică, psihică etc. Avînd în vedere problema incluziunii, părinților trebuie să le oferim posibilitatea de a-și valorifica atitudinea față de copilul cu CES prin acceptarea ideii că:

- este o persoană cu caracteristici speciale și diferite;
- are drepturi egale care trebuie recunoscute de către societate și în special de către părinți;
- este o personalitate cu particularități de vîrstă și individuale deosebite.

Cercetările efectuate de L.Cuznețov în unele instituții preșcolare din țara noastră, pe un lot reprezentativ au demonstrat că cadrele didactice din instituțiile de învățămînt joacă un rol important în educația părinților. Părinții susțin că anume aici sunt familiarizați cu o gamă largă de strategii didactice în vederea educației copilului cu CES;arta comunicării părinți-copii;profilaxia devierilor de comportament la copiii;particularitățile de vîrstă și cele individualeetc. [7].

Implicarea părinților cu scopul de informatizare se poate realiza prin cîteva modalități: *activ, pasiv, formal și informal* [3].

- **Implicarea activă**- Reprezintă sprijinirea activităților școlare și ajutorul la clasă oferit de părinți;
- **Implicarea pasivă** - se realizează prin diverse forme, inclusiv semnarea de către părinți a înștiințărilor primite de la școală sau asigurarea că elevii (copiii lor) au toate cele necesare pentru școală, atunci când pleacă de acasă;
- **Implicarea formală** - este participarea părintelui la activitățile unui grup de lucru (comitet) din școală, la nivelul căruia se iau decizii care vizează școala, cum ar fi : asociația părinților, Consiliul de administrație, grup/grupuri de sprijin, Grup de lucru constituit în instituție pentru realizarea unui anumit obiectiv etc;
- **Implicarea informală**-Are loc atunci cînd părintele vine la școlaă să discute despre progresele copilului său, participă la activitățile organizate în școală, activează ca voluntar etc.

Literatura de specialitate propune un șir de forme de lucru cu părinții care duc la o pedagogizare a părinților copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Adunările de părinți – sunt cel mai des organizate în incinta instituțiilor de învățământ. În cadrul lor părinții pot fi informați pe diferite teme. Tematica adunărilor poate fi stabilită de cadrul didactic sau poate fi formulată ținându-se cont de doleanțele și preferințele părinților.

O ședință cu părinții poate avea următoarea structură [5]:

1. Activitatea de energizare (spargerea gheții);
2. Cercetarea subiectului propus;
3. Stabilirea unei strategii de lucru cu părinții;
4. Evaluarea.

Activitatea de energizare reprezintă un mijloc eficient de captare, motivare și implicare activă a părinților în dezbaterile subiectelor preconizate.

În cadrul acestei etape se pot realiza mai multe obiective:

- trezirea interesului pentru explorarea subiectului dat;
- stabilirea unui punct de plecare bazat pe cunoștințele proprii, achizițiile și experiențele anterioare;
- implicarea activă în cercetarea, dezbaterile subiectului propus;
- crearea unui climat psihologic deschis spre comunicare.

Cercetarea subiectului propus – în cadrul acestei etape are loc cunoașterea informației noi (referitoare la subiectul propus spre discuție) și confruntarea celor cunoscute (din experiența vieții) cu noul aflat.

Stabilirea unei strategii de lucru – în cadrul acestei etape se propun activități care antrenează părinții într-un proces de reflecție și de elaborare a unor pași concreți de eficientizare a procesului educațional

Astfel, pot fi organizate ședințe cu următoarea tematică: „Ne cunoaștem noi bine copii?”, „Cum îmi pot ajuta copilul să dobândească o mai mare autonomie personală?”, „Rolul părinților în activitatea educațională ce au copiii cu CES”, „Importanța comunicării eficiente în relația părinte-copil”, „Încurajarea și susținerea copilului – cheia succesului”, „Toți copiii sunt valoroși”, „Toți copiii sunt egali”, „Modalități de formare a încrederii în sine la copii”, „Cunoaște-te pe tine însuși pentru a putea ajuta copilul tău”, „Cum să-l învățăm pe copil să aibă răbdare”, „Cel mai bun cadou pentru copilul meu” etc.

Știm cu toții că în concepția poporului nostru este ideea că de educația copilului trebuie să se ocupe mai mult mama. Astăzi însă în secolul XXI este acceptată ideea că de educația copiilor se ocupă cu aceeași obligație și responsabilitate atât mama, cât și tata. În acest context, tind să menționez valoarea organizării unei forme de lucru cu tații și anume **Adunările taților**.

Aceste adunări se fac numai în cazul când cadrul didactic cunoaște foarte bine fiecare familie și, mai cu seamă, tații copiilor. În cadrul acestor *adunări* tații capătă

cunoștințele necesare de creștere, îngrijire și educație a copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Lectoratele cu părinții –în cadrul lor se dezbat anumite teme educaționale de interes pentru părinți. Aceste activități se desfășoară la inițiativa cadrului didactic, a personalului medical al instituției și presupun implicarea activă și directă a adulților, cu scopul formării și dezvoltării *competențelor parentale* ale acestora. Aceste lectorate se pot realiza și sub formă de jocuri, iar alături de părinți pot participa și copiii. Este important ca aceste grupuri să fie mai restrânse, iar participarea să fie la libera alegere a adulților, deoarece acest tip de activitate necesită o mare disponibilitate din partea părinților.

Structura unui lectorat (60 min.):

1. Introducerea temei și a vorbitorilor - 3 min.;
2. Prezentarea unui studiu de caz cu întrebări și discuții - 7 min.;
3. Expunerea subiectului - 40 min.;
4. Prezentarea proiectului de lucru pentru părinți – 5 min.;
5. Completarea formularului de evaluare a lectoratului, anunțarea subiectului și a datei pentru următorul lectorat – 5 min. [11].

Se pot organiza lectorate cu următoarea tematică: „Profesiunea de părinte –a fi sau a nu fi părinte model”, „Stilul în care ne educăm copilul”, “Răsplata și pedeapsa în educația copilului” ,”Timpul liber al elevului cu cerințe educaționale speciale-modalități de petrecere a timpului liber”, ”Cum să facem față stresului în creșterea copiilor cu CES” ș.a.

Conferințele pentru părinți reprezintă o formă de propagare a experienței de lucru educativ al familiilor. Ele pot avea loc o dată pe an. În organizarea unei conferințe cu părinții se va ține cont de următorii pași:

1. Mai întâi de toate se discută despre mersul conferinței la ședința comitetului părintesc;
2. Explicarea sarcinilor ce vor fi realizate de către părinți în cadrul conferinței;
3. Se propune literatura;
4. Se selectează material suplimentar despre familiile ce întâlnesc dificultăți în educație.

Se pot organiza conferințe cu părinții cu următoarea tematică: ”Cum să traiesc sănătos- eu șicopilul meu”.

Consultațiile părinților au drept scop să explice, mai ales, problemele de educația copiilor cu cerințe educaționale speciale pe care le pun în discuție părinții.

Consultațiile îndeplinesc următoarele sarcini pedagogice:

1. Date despre dezvoltarea copilului și succesele lui;
2. Interesele copilului;
3. Ocupația preferată a copilului în familie;
4. Recomandări și sfaturi pentru părinți;
5. Metode de educație și influență asupra copiilor;
6. Date despre eventualele probleme comportamentale sau situații conflictuale ale copilului;

7. Date despre progresele și regresele copilului.

Vizitele în familie sunt necesare pentru a cunoaște condițiile de viață ale copiilor cu CES în familie.

Traininguri, mese rotunde – în cadrul lor părinții și cadrele didactice fac schimb de experiență educațională a copiilor cu CES.

Revista și site-ul web al instituției- conține informații despre activitățile instituției; prezentarea unor evenimente; anunțuri despre activitățile ce urmează a fi desfășurate; articole diverse la care pot să-și aducă aportul și unii părinți.

Sărbătorirea- constă în serbarea unor evenimente deosebite a părinților împreună cu copii. De ex: participarea la o slujbă religioasă, sărbătoarea Sfântului Nicolae a copiilor alături de părinții lor ș.a.

Desfășurarea concursurilor între copii-copii, copii-părinți reprezintă o modalitate eficientă prin intermediul căreia părinții împărtășesc cu copiii emoții, trăiri cu puternică încărcătură afectivă, sunt un bun prilej de a exersa deprinderi de comportare civilizată, dar și de a genera trăiri emoționale intense legate de prezența invitaților – membri ai familiei sărbătoritului.

În concluzie, putem afirma cu certitudine că **pedagogizarea părinților** joacă un rol foarte important și un impact pozitiv asupra creșterii și educației copiilor cu cerințe educaționale speciale. Implicarea părinților în educația copilului cu CES, va conduce la multe **schimbări pozitive, acest lucru contribuind la socializarea și școlarizarea lor.**

Referințe bibliografice

1. Agabrian M. Parteneriate în educație: familie-școală-comunitate. Iași: Institutul European, 2005. 172 p.
2. Băran-Pescaru A. Parteneriat în educație: familie-școală-comunitate. București: Aramis, 2004. 80 p.
3. Bodorin C., Botnaru V., Bulat G. ș.a. Educație incluzivă. Unitate de curs. Chișinău: Cetatea de Sus, 2012. 100 p.
4. Braghiș M. Parteneriatul școală-familie-comunitate în treapta învățământului primar: Ghid metodologic. Chișinău: Tip. Centrul Ed.-Poligrafic al USM, 2013. 187 p.
5. Carauș D.; Lungu V. Ședințe cu părinții. Eficiente și antrenante. Chișinău: ARC, 2008. 136 p.
6. Ciobanu L. Pedagogizarea părinților copiilor care opun rezistență la satisfacerea judicioasă a necesităților materiale. În: Materialele Conferinței științifico-practice „Rezistența educației: delimitări conceptuale și sugestii practice”. Bălți: SRL „Tipografia din Bălți”, 2012. p. 39-45.
7. Cuznețov L. Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei. Chișinău: CEP. USM, 2008. 624 p.
8. Ionescu M., Negreanu E. Educația în familie: Repere și practici actuale. București: Cartea universitară, 2006. 197 p.

-
9. Solovei R. Educație incluzivă. Ghid metodologic pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general. Chișinău: 2013. 172 p.
  10. Vrăsmaș E. Consilierea și educația părinților. București: Aramis, 2002. 125 p.
  11. <http://familylife.ro/lectorate/>